

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

Veřejné mínění o interrupci, eutanazii a trestu smrti – květen 2012

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v12-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. – 14. 5. 2012</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1042</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.113, OV.158, OB.3</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>14. 6. 2012</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

V květnovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění mapovalo názory na některé otázky, které jsou z morálního hlediska kontroverzní. Oslovení občané se vyjadřovali k interrupcím¹, k eutanazii² a k trestu smrti³.

Téměř tři čtvrtiny Čechů (72 %) se domnívají, že o interrupci má žena právo rozhodovat sama. Názor, že by umělé přerušování těhotenství mělo být povoleno jen s přihlédnutím ke zdravotním a sociálním ohledům na dítě a ženu, zastává necelá pětina (17 %) respondentů. Výhradně při ohrožení života ženy by

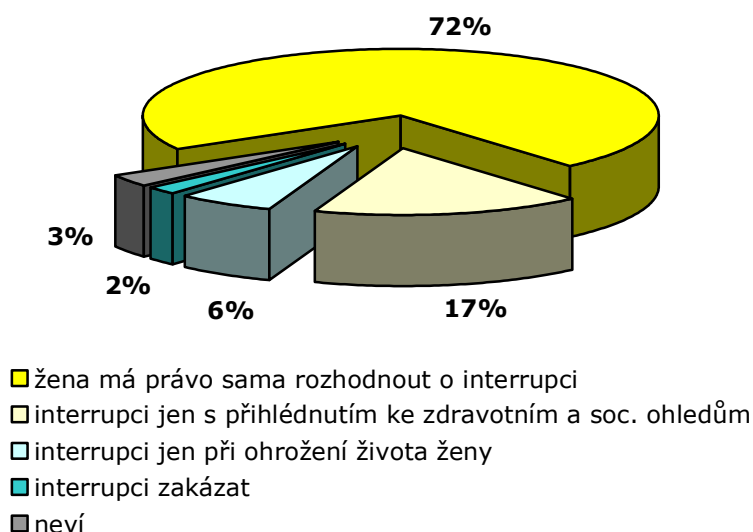
¹ Otázka: „Řekněte, který z těchto názorů je Vám osobně nejbližší: Žena sama má právo se rozhodnout, zda má být provedeno umělé přerušování jejího těhotenství; interrupce by měla být povolena jen s přihlédnutím ke zdravotním a sociálním ohledům na dítě a ženu; interrupce by měla být povolována jen v případě ohrožení života těhotné ženy; interrupce by měla být zakázána?“

² Otázka: „Souhlasíte s tím, aby náš právní řád umožňoval ukončení života nevyléčitelně nemocného člověka (tzv. eutanazii)? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte.“

³ Otázka: „Má či nemá podle Vás v České republice existovat trest smrti? Rozhodně má existovat, spíše má existovat, spíše nemá existovat, rozhodně nemá existovat.“

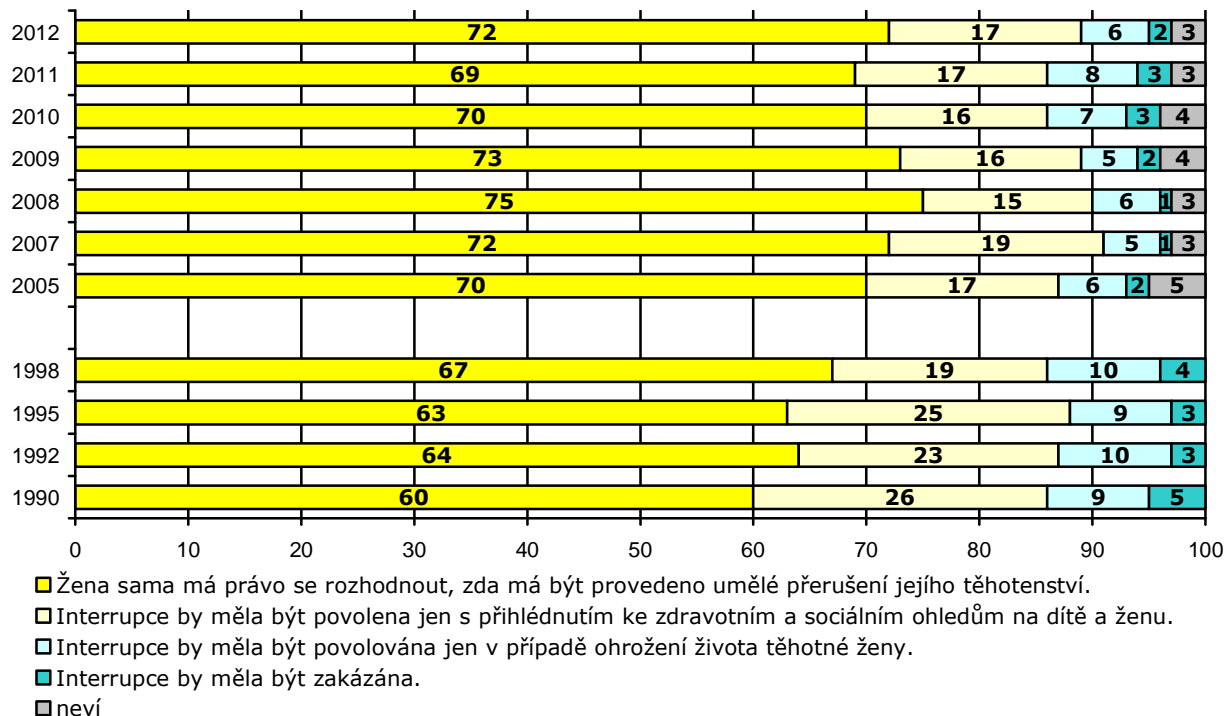
interrupci povolilo 6 % dotázaných a 2 % by interrupci úplně zakázala (viz graf 1).

Graf 1: Názory na interrupce

Postoje veřejnosti k umělému přerušení těhotenství byly po celé sledované období poměrně liberální. Od roku 1990, kdy byla otázka v kontinuálním šetření veřejného mínění položena poprvé⁴, se podíl lidí podporujících právo ženy svobodně rozhodnout o svém těhotenství ještě zvětšil (viz graf 2).

Graf 2: Názory na interrupce: časové srovnání 1990 – 2008

Pozn.: Do roku 1998 byla data zpracovávána bez odpovědi „neví“

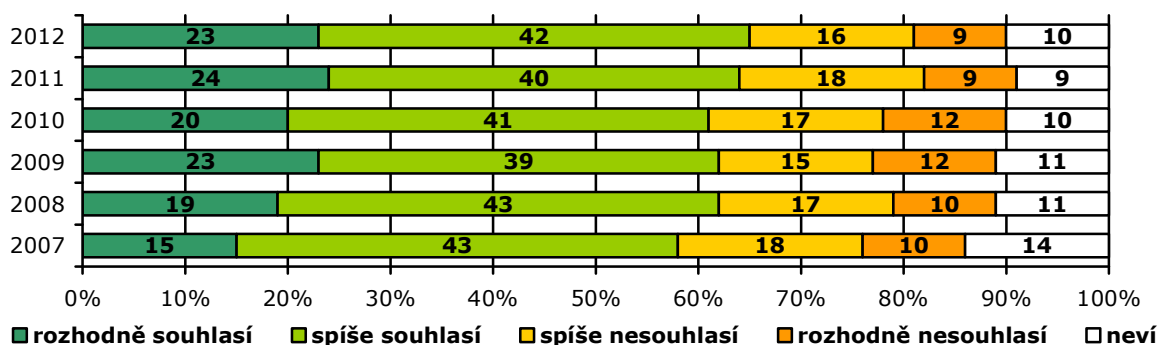
⁴ V letech 1990 – 1998 byla otázka součástí výzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění (IVVM), na jehož činnost CVVM navazuje.

Zásadní rozdíl v názorech na umělé ukončení těhotenství se projevil mezi věřícími v Boha a nevěřícími. S výrokem, že žena má právo sama rozhodnout o interrupci, souhlasí pouze 62 % věřících ve srovnání se 78 % mezi nevěřícími. Věřící lidé statisticky významně častěji podporují povolení interrupce pouze s přihlédnutím ke zdravotním či sociálním důvodům a interrupci při ohrožení života ženy. Úplný zákaz umělého přerušování těhotenství by podpořilo 5 % věřících a 1 % nevěřících.

S tím, aby žena mohla rozhodovat o interrupci sama, projevují souhlas významně častěji ženy. Muži častěji volí odpověď „nevím“. V názorech na interrupci hraje roli také věk dotázaných. Starší lidé (zhruba nad šedesát let) častěji podporují některé omezení či úplný zákaz potratů než lidé z mladších věkových skupin.

V otázce ukončení života nevléčitelně nemocného člověka se téměř dvě třetiny oslovených (65 % při součtu odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“) kloní k názoru, že náš právní řád by měl eutanazii umožňovat. S uzákoněním eutanazie nesouhlasí 25 % respondentů a každý desátý se k tomuto tématu neumí vyjádřit (pro výsledky s časovým srovnáním s údaji z posledního šetření viz graf 3).

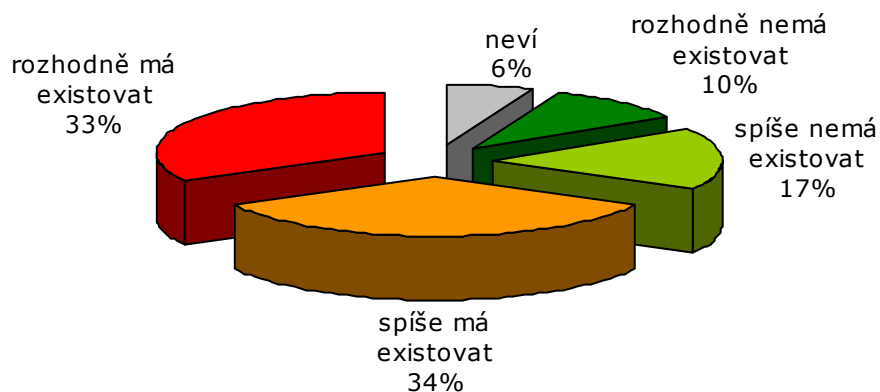
Graf 3: Názory na eutanazii

Třídění druhého stupně ukázalo, že nesouhlas s eutanazií je statisticky významně častější u věřících lidí než u lidí bez náboženského vyznání. S eutanazií častěji než ostatní nesouhlasí také lidé starší šedesáti let a ženy.

Trest smrti má v České republice tradičně více zastánců než odpůrců. Podle názoru dvou třetin dotázaných by trest smrti v České republice existovat měl (67 % souhlasných odpovědí při součtu odpovědí „rozhodně má existovat“ a „spíše má existovat“). Naopak přibližně čtvrtina veřejnosti soudí, že trest smrti by v českém právním řádu být zakotven neměl (27 % při součtu odpovědí „spíše nemá existovat“ a „rozhodně nemá existovat“). Odpověď „nevím“ zvolilo 6 % dotázaných (pro podrobné výsledky viz graf 4).

Graf 4: Názory na trest smrti

Také u trestu smrti se rozdíly v rozvrstvení odpovědí projevily zejména při třídění podle víry. Analýza ukázala, že statisticky významně častěji jsou pro absolutní trest lidé bez vyznání. Věřící lidé častěji odpovídali, že trest smrti rozhodně nemá existovat. Proti trestu smrti se častěji stavějí také vysokoškolsky vzdělaní lidé. Ze srovnání podle pohlaví vyplynulo, že pro trest smrti se statisticky významně častěji vyslovovali muži, ženy častěji uváděly odpověď „nevím“.

V grafu 5 je vidět, že největší podporu měl trest smrti u české veřejnosti na počátku devadesátých let minulého století. V dalším období přes krátkodobé výkyvy tento podíl klesal a svého dosavadního minima dosáhl v roce 2002, kdy s existencí absolutního trestu souhlasilo 56 % dotázaných. V posledních třech letech však podíl zastánců trestu smrti opět mírně roste a vrací se tak na úroveň let 1998 – 1999 či 2003 – 2005. Počet zastánců trestu smrti klesl mezi počátkem sledování této otázky v roce 1992 a posledním šetřením o 9 procentních bodů.

Na druhé straně, počet odpůrců trestu smrti stoupl ze 13 % v roce 1992 na 27 % v roce 2012. Dosavadní historické maximum však bylo zaznamenáno s 32 % již v roce 2008. Zrcadlově k podílu lidí, kteří trest smrti schvalují, podíl odpůrců v posledních třech letech mírně klesá.

Graf 5: Stoupenci versus odpůrci trestu smrti: vývoj (v %)

